

Dolgo, dolgo ju niso hoteli voliti v noben odsek. Razume se ob sebi, da v deželni odbor ni bilo nikdar nobenega. V deželni zbor v Poroču ne morejo hrvaški poslanci. Kadar-koli so izgovorili hrvaško besedo, pa so bili zasmehovani. Res je, to je bilo jako hudo izzivanje. Gosp. poslanec Nabergoj nam je tu pripovedoval optovano, kako so ga zasramovali v deželni zboru tržaškem. Ako torej g. ministerski predsednik sluti, da se kje dogajajo velika izzivanja, potem naj obrne svojo pozornost imenovanim deželnim zborom, kjer zaide v pravi gozd izzivanj, ki pa veljajo nam Slovincem in Hrvatom.

Leto za letom zahtevamo uradnikov in sodnikov, ki bi bili večji našemu jeziku v besedi in pisavi. Vedno zastoj. Zato pa nam pošiljajo ljudi, ki nas ne razumejo in nas vsled tega tudi ne marajo, nas zaničujejo, tu pa tam surovo zmerjajo, kakor sem to povedal tu v tej visoki zbornici v večih interpelacijah, toda vsakokrat zastoj: kajti dotični načelnik je že umel oprati svojega moža. V poročilih na ministerstvo je vsakdo opisan kot popolnoma nedolžen. Tem načelnikom tam doli se godi ravno tako, kakor v tej visoki zbornici ministru za deželno branbo. Le-ta je tako nesrečen, da nikdar ne more dognati, da se je kje grdo ravnalo z vojaki.

Pri nas na jugu ne bode poprej bolje, dokler ne pridejo drugi boljši možje na mesto sedanjih deželnih načelnikov v Celovcu, v Ljubljani in v Trstu. Sedanji se ne brigajo za naraščaj slovanskih uradnikov in bijejo z udanimi jim in od njih zavisnimi uradniki neumorno narodno vojno proti najlojalnejšim zahtevam Slovencev in Hrvatov. Vlada utegne gojiti najboje namene z nami, ali tam doli nam to malo koristi. Vse to naleta doli na odpor, ki deluje, četudi spretno pokrit, tem močneje.

Opozarjam vas v tem pogledu samo na Primorsko. V vojni zaradi uradnih tabel se je osrednja vlada popolnoma udala pred namestnikom Rinaldinijem. Italijanska irredenta je zmagala na vsej črti. Če bi bila torej kje potrebna železna roka, bila bi potrebna v Primorskem. Ta železna roka bi morala postaviti na mesto namestnika v Trstu celega avstrijskega moža, ki bi bil pri volji in bi imel pogum, da odkaže slovanski večini ono mesto, ki jej pripada radi nje števila in radi nje brezdvomne udanosti do cesarja.

Gospoda moja! Iz tega je razvidno, da nismo mi napadalci, ampak napadani, ne mi izzivalci, ampak izživani. Ne morem se spominjati, da bi bilo koje slovensko društvo kedaj vzelo in raznarodilo le eno italijansko ali nemško dete. Mi Slovenci smo pa že gotovo zgubili na tisoče otrok za Italijo in Germanijo, koji sami gotovo nista brez otrok. Nas Slovence preganja neka posebna zla usoda. Nekdaj so nam odjemali otroke Tatarji in Turki, sedaj nam jih jemljejo Italijani, Nemci in Madjari.

Ob koncu svojih izvajanj mi je zatrditi, da besede Nj. ekselence: »Nobenih koncesij le za izzivanje drugih« nimajo nobenega pomena, vsaj kolikor se dostaje nas Slovencev. Kajti mi smo še pri vsaki zahtevi, ki smo jo stavili v tej visoki zbornici, dokazali, da ta zahteva ni izšla iz želje po izzivanju in da ne more biti, ker sloneča na postavi, predmet izzivanju, smatranemu zaresno.

Tako bomo postopali tudi v bodoče. Da-li pa bode Nj. ekselence potem pokladal večjo važnost na našo zahtevo in postavlo ali pa na neopravičeni ropot o izzivanjih v nasprotnih časnikih, to nam pokažejo kmalu dejanja. Mi čakamo na dejanja in po istih uravnomo tudi svoje bodoče postopanje.

Cerkvene zadeve.

Polnočnica na Humu pri Ormožu.

Lani so naš milostivi knezoškof Mihael o priliki birmovanja na posebno prošnjo za sv. vero in etih okoličanov naše podružnice sv. Janeza Krstnika dovolili, da se sme zopet tukaj opravljati polnočnica, ki se je pred desetimi leti, vsled nepravilnega obnašanja nekaterih neprevidnih prebivalcev, ustavila.

Bilo je to veselje za stare in mlade, ko se je v nedeljo, dne 22. dec. v ormoški župnijski cerkvi označila na novo ta sv. maša. Na sv. večer pa so nam v večjo proslavo postavili naš g. nadučitelj Porekar, Zadravec Peter (Amerikanec) in domači dijaki v cerkvi prelepe jaslice, kakoršnih je redko kje videti. Že pred 10. uro zvečer se je začelo zbirati verno ljudstvo daleč iz okolice ter molilo v cerkvi rožni venec, in čakajoč »polnoček«, prepevalo zmes sv. pesmi. O polnočci je bila vsa cerkev lepo razsvetljena, naličeno polna, ko nastopijo čast. ormoški gosp. kaplan J. Menhart pred oltar opravljat toliko zaželjeno sv. daritev, pri katerej se je kaj navdušeno in lepo popevalo od občinstva in posameznikov.

Hitro po sv. opravi nastopijo domači šolarji okoli čarobno razsvetljenih jasic ter zapojejo Praprotnikovo pesem »O jaslice ljube« tako ganljivo, da je isto vse ljudstvo do konca poslušalo. Marsikatero oko se je v tem veselja rosilo. Zarano ob 6. uri je bilo drugo sv. opravilo, enako dobro obiskano in slovesno opravljeno.

Vse je bilo zadovoljno, veselo in srečno, da je lahko v bližini svojega doma opravljalo to imenitno pobožnost, ter zavedni hvaležnega srca v svojih molitvah niso pozabili milostivega knezoškofa, naših častitih gg. duhovnikov, in sploh vseh onih, kateri so nam to starodavno slovesnost tukaj zopet omogočili, ali jo na kateri koli način povišali. »Čast Bogu na visokosti in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«.

Gospodarske stvari.

Štajarsko deželno železniško posojilo.

Pri javnem srečanju dne 2. jan. 1896 v pričlo e kr. vladnega zastopnika so se razdolžile naslednje številke dolžnih pisem 4% štajarskega deželnega železniskega posojila I, II. in III. serije: I. serije: a 1000 fl. štev. 1602, 2791; a 200 fl. štev. 7714, 7716, 8241, 8386, 8788. II. serije: a 1000 fl. štev. 3560, 3925; a 200 fl. štev. 9096, 9457, 9654, 9668, 9739. III. serije: a 1000 fl. štev. 4878, 5806; a 200 fl. štev. 10.031, 10.055, 10.411, 11.141, 11.734.

Od 2. jan. do 1. jul. 1895 so bila izžrebana in dozdaž še ne vzdignjena dolžna pisma: I. serije: a 200 fl. štev. 7104, 7468, 8006, 8327, 8333, 8416, 8506; II. serije: a 1000 fl. štev. 4061; III. serije: a 200 fl. štev. 10.595, 11.473. — Na ta dolžna pisma se izplačuje v 3 mesecih gledé na I. serijo v Gradcu pri deželni blagajnici in na Dunaju pri e. kr. priv. občini avstrijski zemljiški kreditni banki; gledé na II. in III. serijo pa tudi v Gradcu pri štajarski eskomptni banki in na Dunaju pri nižje-avstrijski eskomptni družbi.

Razpis. Za politična okraja Celje in Brežice, ter za politične okraje Maribor, Radgona in Slovenjgradec sta razpisani službi tehniških vodij državnih uredeb proti trsnu uši in državnih trsovni nasadov. Uradno bivališče vodij bode v Celju, oziroma v Mariboru, namčšenje pa se bode vršilo s pogodbo. Plače je 1000 glđ.

potovalne nagrade 500 gld. ter 60 gld. pisarniške odškodnine na leto. Prosilci morajo biti popolnoma zmožni nemščine in slovenščine ter morajo dokazati, da so vinorejsko solo dovršili in se tudi že res bavili z vinorejo, posebno pa z vzgojo ameriških trt. Prošnje za eno teh mest naj se vložijo do dne 20. jan. t. l. pri c. kr. namestnji v Gradcu.

Ob enem je razpisano tudi mesto asistenta višjega vodje državnih del proti filokseri v Ptuj. Mesečne plače je 50 gld. in o priliki službenega potovanja primerna odškodnina. Prosilci za to službo so morali dovršiti vinorejsko šolo ter morajo biti nemščine in slovenščine zmožni. Prošnje za to službo naj se osebno predložijo do dne 18. jan. t. l. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj.

Kaka bode nova lovska postava? Štajarski deželni odbor je izdelal predlogo, na kateri se bistveno spremeni dosedanja lovska postava. Predloga namreč določuje, da se smejo zajci streljati v onih okrajih, v katerih se prebivalstvo izključno peča z vinorejo, in teh je 23, skozi celo leto, in se s tem torej razveljavi ona določba, ki prepove streljanje zajcev v nekaterih mesecih. V onih občinah pa, koder je vsaj pet odstotkov obdelane zemlje odločene za vinograde, sme občinski odbor proglasiti zajca škodljivim, ako dobi za to dvetretjinsko večino, in ima v tem slučaju vsak posestnik na svojem svetu pravico, pokončevati nadležno žival. — Ta predloga, ki utegne postati postava, ako jo vsprejme deželni zbor, se ozira le na vinorodne kraje. V katerem okraju pa ni goric, ondi bode zajec sadjerejcem delal škodo, kakor dozdej. To pa vendar ni prav!

Sejmovi. Dne 11. januarija v Poličanah (za svinje) in na Planini. Dne 13. jan. pri Novi cerkvi. Dne 14. jan. pri Sv. Filipu v Veračah. Dne 15. jan. v Arvežu in Imenem (za svinje). Dne 16. jan. na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 17. jan. v Petrovčah, Tilmiču, pri Sv. Petru pri Radgoni in v Kapelah pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Božičnica). Ljutomerska darežljiva gospoda je tudi letos z vzgledno človekoljubnostjo poskrbela ubogim šolskim otrokom Franc-Jozefove deške in dekliške šole lepo božičnico. Velečastiti gg. duhovniki, uradniki, trgovci, obrtniki, gospe, tržani, šolski prijatelji in še drugi vnani dobrotniki in dobrotnice šolske mladine so v ta dobrodelni namen darovali 245 kron in precej blaga za obleko in obilo belega kruha. Z denarjem se je nakupila obleka in obutev ubožnim šolskim otrokom in sicer za dečke: 8 parov čevljev, 16 sukenj, 14 hlač, 2 telovnika, 20 kap (6 klobukov je bilo darovanih) in 12 parov rokavic; za deklice: 6 parov čevljev, 33 velikih in 36 malih zimskih robcev, 11 oblek, 8 jopic, 55 parov nogavic, 9 parov rokavic in 13 predpasnikov. Razdelitev teh božičnih darov se je vršila v soboto, dne 21. dec. ob dveh popoldne v telovadnici Franc-Jozefove šole v nazočnosti bl. gospoda c. k. uradnega voditelja plem. Supančiča, velečastitih gg. dekana Skuhala in veroučitelja Ozmeča, g. načelnika Kukovca, učiteljstva in drugih šolskih dobrotnikov in dobrotnic. G. nadučitelj Robič se je v nagovoru vsem blagim dobrotnikom, navzočim in nenavzočim, zahvalil na njihovi veliki darežljivosti ter tudi obdarovane otroke opominjal k hvaležnosti. Deček se je s krepkimi besedami zahvalil v imenu obdarovanih. Naposled se je podal g. načelnik Kukovec

otrokom nekaj podučljivih besed. H koncu se je dobil vsak otrok kos belega kruha na pot. S tem je bila božičnica završena. Bog povrni vsem dobrosrčnim darovalcem in darovalkam!

Od Črneveca. (Novice iz Gor. Savinjske doline). Gospod urednik! Stara prijatelja sva že, pa se Vam tako dolgo nisem oglasil. Vsakovrstne skrbi so krive, da sem tako dolgo molčal. In zdaj se boste spet čudili, da sem zlezal na Črneve, precej visok hrib, ki loči gornjegrajski okraj od Kranjskega. Odtodi opazujem političen dirindaj od Dunaja do Gornjega grada in še tja do Solčave. Nekdaj sem se mešal v politiko, a to je bilo nevhvalno delo; zato sem svoje naočnike lepo za polico shranil. Saj pa tudi ni bilo nič kaj posebnega. Kar pokne nekaj Dunaju. Hencajte, mislim si, to pa ni kaj navadnega! Ravno mi je prinesla ženka, katera hodi vsak teden iz Gornjega grada mimo mene v Kamnik, »Reichspotta« za oči mesa, katero mi vsak mesec skupaj pošilja moj prijatelj Podradošnikov Jnže. Hitro vzamem raz polico stare naočnike, čedno je osnažim in začenem prebirati. Kršč. socialna stranka se širi — nova kat. ljudska stranka se je ustanovila. Potem pa dobim »Slov. Gospodarja« in berem članek Savinječana. Ha, dobro je »kljunil«, si mislim, in z menoj so bili tukaj mnogi enakih mislij. Začel sem se spet zanimati za politično gibanje in čudom sem se čudil, ko sem opazil, da je tudi med Slovenci nastalo novo gibanje. Nasproti ljudstvo izsesajočim židovsko-liberalnim načelom so začeli naši kršč. načela med ljudstvom širiti, posebno med delavci. Bravo, le tako naprej! Bog bo dal pa svojo pomoč! — Zdaj pa še nekaj vsakdanjih novic. Kako so g. okrajni glavar celjski, Bog jim daj dobro, pri ustanovitvi nove okrajne hranilnice v Gornjem gradu pogoreli, Vam je že itak znano. Ravno tam so imeli tudi občinske volitve, o katerih vem le to, da sta bili brez sile dve stranki, »solčna« in »senčna«; vendar Vam o tej volitvi ne morem več poročati, ker ne vem, pri kateri stranki bo večja — senca? — Na Rečici se je veselica tamošnjega tamburaškega zbora vrlo obnesla. Dobro bi bilo, ako bi se še kje v Gornji Savinjski dolini kakšno bralno društvo oglasilo. Zdaj pa moram končati — furež imam — veste, da mi časa primanjkuje. Srečno novo leto in veliko novih naročnikov »Slov. Gospodarju!« Ako katerega ujamem, takoj Vam ga pripeljem.

Od Sv. Planine nad Trbovljami. (Drobne novice.) Gospod urednik! Skoraj žalosten sem prijel za peró. Mislim sem, da mi bodete na zadnje pismo odgovorili, kakor se spodobi. Pa zdajci se spomnim, da Vam nisem naznanil, kako se pišem. Pa prav to je križ, ker sam ne vem, kako se prav za prav pišem. Ljudje mi privedajo priimek: »Ščurek«. Napišite torej moj naslov tako: »Naj prejme Javorniški oglar, kateri sam ne vé, kako se piše, in kateremu pravijo »Ščurek«, pa seveda ni ščurek. — Zdaj pa izsujem vrečo svojih novic. Novega leta dan sem v trboveljski cerkvi prav zvesto poslušal, ko so oznanjali spremembo med farani v minolem letu. Poročenih je bilo 99 parov; rojenih 415; mrličev 205. Pri velikonočni spovedi in obhajilu jih je bilo 5000; pri adventni 3300. — Naložil sem tudi nekaj krajcarjev v tamošnjo »Posojilnico«. O tej priliki so mi povedali, da so imeli v osmih mesecih obstanka 114.579 gld. 82¹/₂ kr. prometa. Seveda se mi je pri tej številki skomina naredila. — Najtežje pa gotovo čakate na poročilo, kako so trboveljske občinske volitve izšle. Izvoljenih je bilo 12 Slovencev in 6 mož nasprotné stranke; namreč ti-le možje: v III. razredu: ravnatelj Martin Terpotitz (153 glasov), župan Ferdinand Roš (152 glasov); Franc Kalan (153 glasov); Anton Volavšek (153); Franc Plaznik (152); Jožef Moll (153); v II.